

บทที่ ๔

การวิเคราะห์และผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

การส่งแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๒๐๔ ชุด แก่ผู้สอนระดับมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น ๔๔ แห่ง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ๑๑๗ ชุด และส่งไปยังโรงเรียนต่าง ๆ จำนวน ๘๗ ชุด ได้รับคืนทั้งสิ้น ๑๔๔ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๕๔

โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนที่มีการใช้สื่อการสอนแบบละครในการเรียนการสอน มีจำนวนโรงเรียนน้อยกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญ แม้ว่าจะใช้รูปแบบของสื่อการสอนแบบละครประเภทต่าง ๆ มากกว่า โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนซึ่งก่อตั้งหรืออุปถัมภ์โดยนักบวชศาสนาคริสต์ เช่น โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนพดุงครุณี โรงเรียนรัตนาริทยาลัย โรงเรียนवासูเทรี เป็นต้น เหตุที่โรงเรียนเอกชนที่ใช้สื่อการสอนแบบละครมีจำนวนน้อยกว่าโรงเรียนรัฐบาล เพราะโรงเรียนเอกชนพยายามเน้นการศึกษาภาควิชาการมากกว่าภาคปฏิบัติ เพื่อการสอบแข่งขันกับโรงเรียนรัฐบาลในการศึกษาต่อตนเอง

โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาแม้จะมีจำนวนมาก แต่นิยมใช้สื่อการสอนแบบละครในวงแคบเฉพาะบางรูปแบบ และเฉพาะวิชา เช่น วิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษาเท่านั้น

ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาต่าง ๆ นิยมการใช้สื่อการสอนแบบละครมาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ผู้เรียนจึงมีพื้นฐานและความเข้าใจสื่อลักษณะนี้ เรื่อยมาจนถึงระดับมัธยมศึกษา จึงลดจำนวนการใช้และความสนใจลง เพราะเนื้อหาด้านวิชาที่มีมากมาย ตลอดจนการปฏิบัติของบางวิชาทำให้การใช้สื่อการสอนแบบละคร เป็นไปตามเนื้อหาของหลักสูตร เฉพาะวิชามากกว่า

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น ๑๔๔ คน พบข้อมูลที่เสนอเป็นตารางได้ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปและความรู้-ประสบการณ์ด้านการศึกษากี่ยวกับสอนแบบละคร

ตารางที่ ๑ สถานภาพทั่วไปเกี่ยวกับเพศของผู้สอน

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้สอนที่เป็นหญิง	๑๑๘	๘๑.๘๔
ผู้สอนที่เป็นชาย	๒๑	๑๔.๕๘
ไม่ได้ระบุเพศใดเพศหนึ่ง	๕	๓.๕๗

จากตารางที่ ๑ แสดงว่า ผู้สอนที่เป็นหญิงใช้สื่อการสอนแบบละครมากที่สุด เมื่อเทียบกับผู้สอนที่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๘๔ ของกลุ่มตัวอย่าง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒ อายุของผู้สอน

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี	๗๒	๕๐.๐๐
ระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี	๓๘	๒๖.๓๘
ระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี	๒๖	๑๘.๐๕
ตั้งแต่ ๕๑ ปีขึ้นไป	๔	๒.๗๗
ไม่ระบุอายุเลย	๔	๒.๗๗

จากตารางที่ ๒ พบว่าผู้สอนอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ ๕๐ ผู้สอนอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี และ ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวนรองลงมาตามลำดับ แต่อยู่ในระดับใกล้เคียงกันคือร้อยละ ๒๖.๓๘ และ ๑๘.๐๕ ส่วนผู้สอนอายุตั้งแต่ ๕๑ ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ ๒.๗๗ ซึ่งมีจำนวนเท่าที่สำรวจพอ ๆ กับ ผู้สอนซึ่งมิได้ระบุ อายุเลย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓ ระยะเวลาปฏิบัติงานการสอนในระดับมัธยมศึกษา

ระยะเวลาทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
๑-๓ ปี	๕๐	๓๔.๗๒
๔-๖ ปี	๒๖	๑๘.๐๕
๗-๑๐ ปี	๒๑	๑๔.๕๘
ตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป	๔๒	๒๙.๑๖
ไม่ระบุเลย	๕	๓.๔๗

จากตารางที่ ๓ แสดงว่าระยะเวลาทำงานของผู้สอนซึ่งเพิ่งทำงานได้ในระยะ ๑-๓ ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๒ รองลงมาได้แก่ผู้สอนซึ่งมีระยะเวลาปฏิบัติงานการสอนระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๖ และผู้สอนซึ่งมีระยะเวลาทำงาน ๔-๑๐ ปี มีจำนวนลดน้อยในสัดส่วนที่ไล่เลี่ยกัน คือร้อยละ ๑๘.๐๕ และ ๑๔.๕๘ ตามลำดับ มีผู้สอนที่ไม่ได้ระบุระยะเวลาการปฏิบัติงานเลย ร้อยละ ๓.๔๗

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔ ระดับชั้นที่ทำการสอนปัจจุบัน

ระดับชั้น	จำนวน	ร้อยละ
ม.๑	๑๘	๑๒.๕
ม.ศ.๑	๑๓	๙.๐๒
ม.ศ.๒	๔	๒.๗
ม.ศ.๓	๒๐	๑๓.๘๘
ระบุว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	๔	๒.๗
ม.ศ.๔	๑๒	๘.๓๓
ม.ศ.๕	๑๑	๗.๖๓
ระบุว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	๔	๒.๗
ระบุว่าสอนมากกว่า ๑ ระดับ	๕๘	๔๐.๒๗

จากตารางที่ ๔ หมายความว่าผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีมากที่สุด คิดรวมกันทุกชั้นและที่ระบุไว้แค่มัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ ๓๘.๑๕ โดยมีรายละเอียดผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๐ มัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ม.๑ มีมากรองลงมาคือร้อยละ ๙.๐๒ และ ๑๒.๕ ตามลำดับ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๒ มีน้อยที่สุดร้อยละ ๒.๗ ซึ่งเท่ากับจำนวนผู้สอนซึ่งระบุว่าสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีน้อยกว่าคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๕ คือผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ และ ๕ มีจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ ๘.๓๓ และ ๗.๖๓ ตามลำดับ และจำนวนผู้สอนซึ่งระบุว่าสอนแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเท่ากับจำนวนผู้สอนซึ่งระบุว่าสอนแต่เฉพาะมัธยมศึกษาตอนต้นคือร้อยละ ๒.๗ ส่วนผู้สอนซึ่งระบุว่าสอนมากกว่า ๑ ระดับ คือสอนทั้งมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๒๗

ตารางที่ ๕ ความสนใจพิเศษ (เฉพาะด้านศิลปะ และสันตนาการ)

ความสนใจพิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการกีฬา	๔๒	๒๙.๑๖
ด้านขับร้องและแสดงดนตรี	๖๙	๔๗.๙๑
ด้านศิลปศึกษา	๔๐	๒๗.๗๗
ไม่ระบุเลย	๒๒	๑๕.๒๗
ด้านอื่น ๆ ได้แก่		
-- ด้านอ่านหนังสือ	๑๑	๗.๖๓
-- ด้านการฝีมือ, การเกษตร, วัฒนธรรม	๕	๓.๕๗
-- ด้านภาษา-วรรณคดี, จิตรวิทยา	๔	๒.๗๗

ตารางที่ ๕ แสดงว่าผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจด้านขับร้อง และแสดงดนตรี สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๑ ด้านการกีฬาและศิลปศึกษา เป็นอันดับความสนใจที่รองลงมา คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๖ และ ๒๗.๗๗ ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๖ พื้นที่ความรู้และประสบการณ์ด้านสื่อการสอนแบบละคร

พื้นที่ความรู้และประสบการณ์	จำนวน	ร้อยละ
เคยศึกษา	๖๕	๔๕.๑๓
- วิชาศิลปการละคร	๑๒	๘.๓
- วิชานาฏศิลป์ (การละครเพื่อการศึกษา)	๑๘	๑๒.๕
- วิชาการละครเพื่อการศึกษาโดยตรง	๕	๓.๔๗
- วิชาการละครเพื่อศึกษามาย่างระหว่างศึกษา	๒๕	๒๐.๑๓
- วิชาหุ่นและการละครสร้างสรรค์	๗	๕.๘๖
เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อ ฯ นี้	๒๖	๑๘.๐๕
เคยศึกษาค้นคว้าหา เอกสารตำราและหนังสือ	๔๑	๒๘.๕๗
เคยมีผู้แนะนำ เกี่ยวกับการใช้สื่อ ฯ นี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา	๒๘	๒๐.๑๓
เคยเห็นอาจารย์ใช้ประกอบการสอนระหว่างศึกษาอยู่	๔๕	๓๑.๒๕
ไม่เคยศึกษาค้นคว้าหรือได้รับการอบรม แนะนำ เกี่ยวกับการใช้สื่อ ฯ นี้มาก่อนเลย	๒๓	๑๕.๕๗

จากตารางที่ ๖ พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่เคยศึกษาวิชาเกี่ยวกับศิลปการละคร และ การใช้ศิลปการละครเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเป็นจำนวนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ ๔๕.๑๓ แยกออกเป็นผู้เคยศึกษาวิชาการละครเพื่อศึกษามาย่างเป็นจำนวนสูงสุดคือร้อยละ ๒๐.๑๓ วิชานาฏศิลป์ (การละครเพื่อการศึกษา) ร้อยละ ๑๒.๕ วิชาศิลปการละครร้อยละ ๘.๓ วิชาการละครเพื่อการศึกษาโดยตรง และวิชาหุ่นและการละครสร้างสรรค์ร้อยละ ๓.๔๗ และ ๕.๘๖ ตามลำดับ จำนวนผู้สอนที่เคยรับการศึกษามาโดยการใช้สื่อ ฯ นี้มีมากเป็นอันดับสองคือร้อยละ ๓๑.๒๕ เคยศึกษา

ค้นคว้าด้วยตนเองร้อยละ ๒๘.๔๗ เคยมีผู้แนะนำถึงประโยชน์ของสื่อ ฯ นี้ร้อยละ ๒๐.๑๓
เคยได้รับการอบรมร้อยละ ๑๘.๐๕ ไม่เคยศึกษาค้นคว้ามาก่อนร้อยละ ๑๕.๔๗ ซึ่งเป็นจำนวน
ที่น้อยที่สุด

นอกจากนี้ยังมีระบุว่า

- เคยมีประสบการณ์ด้านการศึกษาวิชานาฏศิลป์ไทย
- สนใจกิจกรรมด้านการละคร
- เคยดูจากโทรทัศน์หรือวีดิทัศน์การศึกษา
- เคยเห็นเพื่อนผู้สอนด้วยกันใช้สื่อการสอนแบบละคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ ๒ รายละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์การใช้สื่อการสอนแบบละครในการเรียน

การสอน และข้อคิดเห็น

ตารางที่ ๑ ประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนแบบละคร

สื่อการสอนแบบละคร	ไม่เคย ใช้เลย	ต่อไป จะเริ่มใช้ ร้อยละ	เคยใช้	และจะใช้ ต่อไปอีก
๑. การแสดงละครเป็นเรื่อง (Plays)	๒๑.๕๒	๖.๒๕	๖๑.๑๑	๒๑.๕๒
๒. การแสดงละครแบบแห่แทน (Pageant)	๖๕.๒๗	๖.๒๕	๑๒.๕	๔.๑๖
๓. การแสดงโดยไม่ใช่คำพูด (Pantomime)	๔๙.๓๐	๙.๗	๒๖.๓๘	๗.๖
๔. การแสดงบทบาทโดยไม่มีคำเตรียมตัว ล่วงหน้า (Improvisation)	๒๖.๓๘	๗.๖	๕๗.๖๓	๑๔.๕๘
๕. การแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น (Role-playing)	๔๒.๓๖	๙.๐	๔๐.๒๗	๙.๐๐
๖. การแสดงทำนองประกอบเรื่องราว (Tableau)	๕๗.๖๓	๙.๓	๒๒.๙๑	๖.๙
๗. การแสดงเชิดหรือชักหุ่น (Puppet)	๕๙.๑๓๒	๙.๐	๑๘.๐๕	๖.๒๕
๘. การอ่านบทสนทนา (Dialogue)	๑๒.๕	๓.๔	๗๐.๘๓	๒๕.๖๙
๙. การขับร้องหรือแสดงดนตรีประกอบการแสดง อื่น ๆ (Reviews)	๒๕.๖๙	๖.๙	๕๒.๗๗	๒๓.๖๑
๑๐. การแสดงบทล้อเลียน (Mock-convention)	๕๕.๕๕	๑๓.๑๙	๒๐.๑๓	๕.๕๕
๑๑. การละครพื้นเมืองต่าง ๆ	๕๑.๕๕	๗.๖	๓๓.๓๓	๑๐.๕๑
๑๒. การทายปริศนาจากท่าทาง (Charades)	๒๖.๓๘	๑๑.๑๑	๕๕.๑๖	๑๙.๓๘
๑๓. การแสดงละครสั้น (Skits)	๒๙.๑๖	๖.๒๕	๕๓.๔๗	๑๓.๙๘

ส่วนสื่อการสอนแบบละครประเภทที่มีผู้สอนเคยใช้มากที่สุด ได้แก่ การอ่านบทสนทนา ร้อยละ ๗๐.๘๓ และการแสดงละครเป็นเรื่อง ร้อยละ ๖๑.๑๑ การแสดงบทบาทโดยไม่มีคำเตรียมตัวล่วงหน้า มีผู้สอนเคยใช้ร้อยละ ๕๗.๖๓ การทายปริศนาจากท่าทาง ร้อยละ ๕๕.๑๖

และการแสดงละครสั้นร้อยละ ๕๓.๔๗ ซึ่งจัดว่าเป็นที่นิยมใช้ในระดับปานกลาง ผู้สอนที่เคยใช้สื่อการสอนแบบละครประเภทการอ่านบทสนทนายืนยันว่าจะใช้สื่อแบบนี้ต่อไปอีกสูงสุดคิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๔

แสดงว่าสื่อการสอนแบบละครประเภทที่เป็นที่นิยมใช้น้อยที่สุดได้แก่ การแสดงละครแบบหุ่น มีผู้สอนที่ไม่เคยใช้เลยร้อยละ ๖๕.๒๗ รองลงมาได้แก่การแสดงเชิดหรือชักหุ่น และการแสดงบอลลูน มีผู้สอนที่ไม่เคยใช้สื่อแบบนี้เลยร้อยละ ๕๙.๓๒ และ ๕๕.๕๕ ตามลำดับ แต่ในขณะที่เดียวกันการแสดงบอลลูนก็เป็นสื่อการสอนแบบละครที่มีผู้สอนระบุว่า จะเริ่มใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๙ และการทายปริศนาจากท่าทางร้อยละ ๑๑.๑๑

นอกจากนี้ผู้สอนได้ระบุการแสดงบทบาทอื่น ๆ ที่เคยใช้ประกอบการเรียนการสอนนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม ได้แก่

- กิจกรรมเข้าจังหวะ
- การรำประกอบเพลง
- การแสดงท่าประกอบโคลงกลอน
- การแสดงเนื้อหาในบทเรียนเป็นตอน ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ กัน
- การแสดงลิเกเป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒ ความถี่ในการใช้สื่อการสอนแบบละคร

ความถี่ในการใช้	จำนวน	ร้อยละ
สม่ำเสมอตั้งแต่เริ่มสอน	๑๓	๔.๐๒
ใช้บางครั้ง	๖๗	๔๖.๕๒
นาน ๆ ใช้ครั้ง	๔๔	๓๐.๕๔
เคยใช้แต่ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว	๔	๒.๗๗
ไม่เคยใช้มาก่อน เพิ่งเริ่มใช้ในปัจจุบัน	๓	๒.๐๘
ไม่เคยใช้เลย	๑๑	๗.๖๔

พบว่าผู้สอนซึ่งใช้สื่อการสอนแบบละครในบางครั้ง มีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ ๔๖.๕๒ และรองลงมาคือนาน ๆ ใช้ครั้งร้อยละ ๓๐.๕๔ ใช้สม่ำเสมอตั้งแต่เริ่มสอนร้อยละ ๔.๐๒ มีความถี่พอ ๆ กับไม่เคยใช้เลยร้อยละ ๗.๖๔ และพบอีกว่าผู้สอนที่เคยใช้แต่ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว มีถึงร้อยละ ๒.๗๗ ใกล้เคียงกับจำนวนผู้สอนซึ่งไม่เคยใช้มาก่อน และเพิ่มเริ่มใช้ในปัจจุบัน ร้อยละ ๒.๐๘

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓ ลักษณะการใช้สื่อการสอนแบบละคร

ลักษณะการใช้สื่อการสอนแบบละคร	จำนวน	ร้อยละ
นำเข้าสู่บทเรียน	๔๐	๒๗.๗๗
สอนเนื้อหาในชั้นเรียน	๘๑	๕๖.๒๕
ฝึกทักษะ	๔๔	๓๐.๕๕
สรุปบทเรียน	๔๑	๒๘.๔๗
ทบทวนบทเรียน	๓๑	๒๑.๕๒
ในการเก็บคะแนนสอบ	๑๘	๑๒.๕

ลักษณะการใช้สื่อการสอนแบบละครที่นิยมใช้มากที่สุด คือการสอนเนื้อหาในชั้นเรียน ร้อยละ ๕๖.๒๕ และการใช้สื่อการสอนแบบละคร นำเข้าสู่บทเรียน, ฝึกทักษะ และสรุปบทเรียน มีปริมาณใกล้เคียงกันคือร้อยละ ๒๗.๗๗, ๓๐.๕๕ และ ๒๘.๔๗ ตามลำดับ การทบทวนบทเรียนใช้น้อยมากคือร้อยละ ๒๑.๕๒ และใช้ในการเก็บคะแนนสอบเพียงร้อยละ ๑๒.๕ ซึ่งถือว่าน้อยที่สุด

นอกจากนี้ยังได้มีผู้ระบุว่าได้ใช้สื่อการสอนแบบนี้ในการท่องจำบทสนทนาประกอบท่าทาง วิชาภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔ เหตุผลของการเลือกใช้สื่อการสอนแบบละคร

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในด้านการสร้างความจำและความเข้าใจ	๘๐	๕๕.๕๕
เป็นสื่อที่มีลักษณะดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้มากกว่าสื่ออื่น ๆ	๑๐๐	๗๐.๑๓
ส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเองแทนการบรรยายของผู้สอน	๕๔	๓๗.๕
สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรใหม่ปี ๒๕๒๑	๓๐	๒๐.๘๓
ประหยัดเวลาในการเรียนรู้	๒๖	๑๘.๐๕

พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่เลือกเหตุผลของการใช้สื่อการสอนแบบละครว่าเป็นสื่อที่มีลักษณะดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้มากกว่าสื่ออื่น ๆ ถึงร้อยละ ๗๐.๑๓ และเหตุผลรองลงมาคือเลือกใช้เพราะเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในด้านการสร้างความจำและความเข้าใจถึงร้อยละ ๕๕.๕๕ สำหรับเหตุผลที่ว่าส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเองแทนการบรรยายของผู้สอน มีผู้เลือกตอบร้อยละ ๓๗.๕ มีผู้เห็นด้วยกับเหตุผลของการใช้สื่อการสอนแบบละครว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรใหม่ปี ๒๕๒๑ ร้อยละ ๒๐.๘๓ และเหตุผลที่มีผู้เลือกน้อยที่สุดคือประหยัดเวลาในการเรียนรู้ร้อยละ ๑๘.๐๕

นอกจากนี้ยังมีผู้สอนระบุเหตุผลของการเลือกใช้สื่อการสอนแบบละครนอกจากที่กล่าวแล้วว่า เป็นสื่อที่ส่งเสริมทักษะความถนัดความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

ตารางที่ ๕ ผลการสอนหลังการใช้สื่อการสอนแบบละคร

ผลการสอนหลังการใช้	จำนวน	ร้อยละ
ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากขึ้น	๘๔	๕๘.๓๓
ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นสอดคล้องกับเนื้อหาได้ถูกต้อง	๓๗	๒๕.๖๙
ผู้เรียนจำบทเรียนได้แม่นยำ และคงนาน	๘๑	๕๖.๒๕
ผู้เรียนแสดงให้เห็นความคิดสร้างสรรค์จนสังเกตได้	๕๘	๔๐.๒๗
ผู้เรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น	๒๘	๑๙.๔๔
ผู้เรียนกล้าแสดงออก	๑๐๗	๗๔.๓๐
ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งสังเกตได้จากความสำเร็จของงาน	๕๙	๔๐.๙๗
พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไป	๒๔	๑๖.๖๖
บุคลิกของผู้เรียนได้รับการปรับปรุงขึ้น	๓๔	๒๓.๖๑

ผลการสอนหลังการใช้สื่อการสอนแบบละครพบว่าผู้แสดงกล้าแสดงออก มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ ๗๔.๓๐ ผลอันดับรองได้แก่ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากขึ้นร้อยละ ๕๘.๓๓ ผู้เรียนสามารถจำบทเรียนได้แม่นยำ และคงนานร้อยละ ๕๖.๒๕ ผลการสอนที่มีผู้สอนเลือกตอบจำนวนเท่ากันคือผู้เรียนแสดงให้เห็นความคิดสร้างสรรค์จนสังเกตได้และผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการทำกิจกรรมร่วมกันร้อยละ ๔๐.๒๗ และ ๔๐.๙๗ ตามลำดับ ผลด้านพฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไป และผู้เรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้นมีร้อยละ ๑๖.๖๖ และ ๑๙.๔๔ ตามลำดับ ซึ่งถือได้ว่าน้อยที่สุด

ผู้สอนยังได้ระบุเพิ่มเติมว่าผลการสอนหลังการใช้สื่อการสอนแบบละคร คือผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนและเข้าใจความต้องการของกลุ่มมากขึ้น และมีการยอมรับความสามารถของเพื่อนร่วมห้องบางคนมากขึ้น

ตารางที่ ๖ กิจกรรมที่ผู้สอนให้ผู้เรียนปฏิบัติก่อนการใช้สื่อการสอนแบบละคร

กิจกรรมก่อนการใช้สื่อการสอนแบบละคร	จำนวน	ร้อยละ
ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนแล้วแนะนำด้านการแสดงประกอบให้	๔๘	๔๐.๒๗
ผู้สอนมอบหมายการแบ่งกลุ่มและความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนทั้งหมดเอง	๔๒	๓๖.๑๑
ผู้สอนแนะนำด้านการแสดงอย่างละเอียดแล้วมอบความรับผิดชอบให้แก่ผู้เรียนไปปฏิบัติ	๒๔	๒๐.๑๓
ผู้สอนให้ผู้เรียนเสนอความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการแสดงแล้วมาจัดแสดงร่วมกัน	๔๔	๓๔.๐๒

กิจกรรมที่ผู้สอนให้ผู้เรียนปฏิบัติก่อนการใช้สื่อการสอนแบบละครส่วนมากนิยมแบ่งกลุ่มผู้เรียนแล้วผู้สอนแนะนำด้านการแสดงประกอบให้ร้อยละ ๔๐.๒๗ การมอบหมายงานให้ผู้เรียนรับผิดชอบเองทั้งการแบ่งกลุ่ม และการปฏิบัติกิจกรรมมีน้อยลงมาร้อยละ ๓๖.๑๑ ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกันกับผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการแสดงแล้วมาจัดแสดงร่วมกัน ร้อยละ ๓๔.๐๒ การที่ผู้สอนแนะนำด้านการแสดงอย่างละเอียดแล้วมอบความรับผิดชอบให้ผู้เรียนไปปฏิบัติมีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑๓ และมีผู้ระบุเพิ่มเติมมาว่าผู้สอนมักเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามปัญหาต่าง ๆ ได้เสมอ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๗ กิจกรรมภายหลังการใช้สื่อการสอนแบบละคร

กิจกรรมหลังการใช้สื่อการสอนแบบละคร	จำนวน	ร้อยละ
วัดผลโดยใช้ข้อสอบ	๑๔	๑๓.๑๔
วัดผลให้คะแนนโดยการให้ผู้เรียนวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็น	๕๘	๕๐.๒๗
ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นโดยไม่มี การให้คะแนน เป็นการเปิดอภิปราย- -เท่านั้น	๕๕	๓๘.๑๔
ให้ผู้เรียนเขียนเป็นรายงานข้อคิดเห็นส่ง	๓๑	๒๑.๕๒
ไม่มีกิจกรรมใด ๆ	๔	๒.๗๗

พบว่ากิจกรรมหลังการใช้สื่อการสอนแบบละครผู้สอนนิยมให้ผู้เรียนวิพากษ์วิจารณ์ แล้ววัดผลให้คะแนนถึงร้อยละ ๕๐.๒๗ สำหรับการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นโดยไม่มี การให้คะแนน เป็นความนิยมอันดับรองลงมา ร้อยละ ๒๑.๕๒ นอกจากนี้ผู้สอนยังได้ระบุกิจกรรมหลังการใช้สื่อการสอนแบบละครที่ปฏิบัติกันอยู่ ได้แก่

- ให้ผู้สอนอื่น ๆ เข้าชมแล้ววิพากษ์วิจารณ์ร่วมด้วย
- ผู้สอนเองแนะนำของบทพร้อมแล้วผู้เรียนนำไปแก้ไขปรับปรุงใหม่
- ใช้การประเมินผลงานจากกิจกรรมของโรงเรียน

ตารางที่ ๘ ปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนแบบละคร

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
ผู้สอนขาดความรู้ในเรื่องรูปแบบและวิธีการใช้สื่อการสอนแบบละคร	๕๐	๓๔.๗๒
ผู้สอนขาดทักษะในการใช้สื่อการสอนแบบละคร	๔๕	๓๑.๒๕
ผู้สอนเตรียมการไม่ดีพอ	๑๔	๑๓.๑๔
สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมในการใช้สื่อการสอนแบบละคร	๗๕	๕๒.๐๘
ผู้สอนไม่ได้รับความช่วยเหลือให้ความสะดวกจากฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน	๒๔	๒๐.๑๓
ผู้ปกครองไม่เห็นด้วยกับการใช้สื่อการสอนแบบละครจึงไม่ให้ความร่วมมือ	๖	๔.๑๖
ฝ่ายบริหารของโรงเรียนไม่สนับสนุนการใช้สื่อการสอนแบบละคร	๖	๔.๑๖

ปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนแบบละครส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๒.๐๘ ระบุว่าสภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมในการใช้สื่อแบบนี้ ที่ระบุว่าเกิดจากผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการใช้สื่อการสอนแบบละคร เป็นอันดับรองลงมาร้อยละ ๓๔.๗๒ และ ๓๑.๒๕ และปัญหาด้านฝ่ายผู้ปกครองและฝ่ายบริหารของโรงเรียนไม่เห็นด้วย และไม่สนับสนุนการใช้สื่อการสอนแบบละครมีน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๑๖ เท่านั้น

นอกจากนั้นยังได้ระบุนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อ ฯ นี้ว่า

- เวลาจำกัดไม่เพียงพอต้องเร่งสอน
- ขาดอุปกรณ์ที่ใกล้เคียงของจริง ต้องมีการดัดแปลงหรือ เสริมสร้างใหม่ แต่ก็มีผู้สอน

ยืนยันว่าไม่มีปัญหาเพราะขึ้นอยู่กับความตั้งใจที่จะดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และความพร้อมของผู้สอน เป็นสำคัญ

ตารางที่ ๔ ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีของการใช้สื่อการสอนแบบละคร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีของสื่อการสอนแบบละคร	จำนวน	ร้อยละ
ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด	๕๘	๕๐.๒๗
ผู้เรียนสนใจบทเรียนทุกครั้งที่ใช้สื่อการสอนแบบละคร	๗๔	๕๑.๓๘
ผู้เรียนมีความคิดเห็นกว้างขวางขึ้น	๕๓	๓๖.๘๐
ช่วยสร้างความจำอันแม่นยำและคงนานแก่ผู้เรียน	๗๖	๕๒.๗๗
ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมร่วมกัน	๘๒	๕๖.๙๔
ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน	๗๓	๕๐.๖๔
เปิดโอกาสในการแสดงออกของผู้เรียนมากขึ้น	๙๗	๖๗.๓๖
แก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนไว้	๓๔	๒๗.๐๘
พัฒนาการบุคลิกของผู้เรียนได้ด้วย	๕๒	๓๖.๑๑

พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ข้อดีของการใช้สื่อการสอนแบบละคร เปิดโอกาสในการแสดงออกของผู้เรียนมากขึ้นร้อยละ ๖๗.๓๖ และผู้สอนร้อยละ ๕๖.๙๔ เห็นว่าทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมร่วมกัน และที่เห็นว่าช่วยสร้างความจำอันแม่นยำและคงนานแก่ผู้เรียนร้อยละ ๕๒.๗๗ ช่วยให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนทุกครั้งที่ใช้สื่อแบบนี้คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓๘ และร้อยละ ๕๐.๖๔ เห็นว่าสื่อแบบนี้ใช้ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้ดีกว่า ที่เห็นข้อดีของสื่อการสอนแบบละครในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของเรียนได้ มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ ๒๗.๐๘ นอกนั้นเป็นความคิดเห็นระดับกลาง ๆ

ผู้สอนยังได้ระบุเพิ่มเติมถึงข้อดีของการใช้สื่อการสอนแบบละครว่า ทำให้รู้จักลักษณะที่เสียจริง ๆ และความสามารถของผู้เรียนมากขึ้น

ตารางที่ ๑๐ ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสียของการใช้สื่อการสอนแบบละคร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสียของการใช้สื่อฯ นี้	จำนวน	ร้อยละ
ใช้เวลาในการเตรียมมาก	๔๔	๖๕.๒๗
ทำให้สอนไม่ทันหลักสูตร	๔๗	๓๒.๖๓
ใช้เวลาในการสอนมากขึ้น แม้จะสอนทันหลักสูตร	๒๗	๑๘.๗๕
เสียระเบียบของชั้นเรียน	๒๒	๑๕.๒๗
ผู้เรียนไม่สนใจเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้	๑๒	๘.๓๓
ผลการเรียนไม่ต่างกับการแสดงแบบบรรยาย	๔	๔.๘๖
ผู้เรียนที่มีความเข้าใจหรือรู้เรื่องก็เฉพาะผู้ที่ออกมาแสดงเท่านั้น	๒๔	๑๖.๖๖

ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าข้อเสียของการสอนแบบละคร อยู่ที่การใช้เวลาในการเตรียมมาก ร้อยละ ๖๕.๒๗ สอนไม่ทันหลักสูตรร้อยละ ๓๒.๖๓ เห็นว่าผลการเรียนไม่ต่างกับการสอนแบบบรรยาย ร้อยละ ๔.๘๖ ซึ่งถือว่าน้อยที่สุด

ผู้สอนได้ระบุเพิ่มเติมถึงข้อเสียของการใช้สื่อการสอนแบบละครว่า

-ผู้เรียนบางคนไม่สนใจการแสดงแบบนี้เลย

-การเรียนสองผลัดทำให้เกิดความยุ่งยากในการใช้สื่อการสอนแบบละคร เพราะเวลา มีจำกัดมาก

-ใช้เวลามาก โดยเฉพาะถ้าผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม

ตารางที่ ๑๑ วิชาที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการใช้สื่อการสอนแบบละคร

วิชา	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	๑๑๔	๗๙.๑๖
ภาษาต่างประเทศ	๔๕	๓๑.๒๕
วิทยาศาสตร์	๗	๕.๘๖
คณิตศาสตร์	๘	๖.๒๕
สังคมศึกษา	๘๓	๕๗.๖๓
พลานามัย	๑๙	๑๓.๑๙
ศิลปศึกษา	๒๕	๑๗.๓๖

วิชาที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการใช้สื่อการสอนแบบละครมากที่สุดคือ วิชาภาษาไทย โดยเฉพาะวิชาการละครร้อยละ ๗๙.๑๖ รองลงมาคือวิชาสังคมศึกษาร้อยละ ๕๗.๖๓ และวิชาภาษาต่างประเทศร้อยละ ๓๑.๒๕ ซึ่งถือว่าใกล้เคียงระดับปานกลาง วิชาที่ได้รับประโยชน์ที่น้อย มีผู้สอนระบุว่า เป็นวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ คือร้อยละ ๕.๘๖ และ ๖.๒๕ ตามลำดับ แต่ผู้สอนได้ระบุเพิ่มเติมว่ามีความสัมพันธ์ได้กับทุกวิชา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๒ ประเภทของสื่อการสอนแบบละครที่เหมาะสมกับวิชาในข้อที่แล้วมา

ประเภทของสื่อการสอนแบบละคร	จำนวน	ร้อยละ
การแสดงละครเป็น เรื่อง	๘๐	๕๕.๕๕
การแสดงละครแบบตัวแทน	๓๑	๒๑.๕๒
การแสดงโดยไม่ใช่คำพูด	๒๗	๑๘.๗๕
การแสดงบทบาทโดยไม่มี การเตรียมตัวล่วงหน้า	๔๒	๒๘.๑๖
การแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น	๓๘	๒๖.๓๘
การแสดงทำนองประกอบ เรื่องราว	๓๑	๒๑.๕๒
การแสดง เชิดหรือชักหุ่น	๒๕	๑๗.๓๖
การอ่านบทสนทนา	๕๑	๖๓.๕๑
การขับร้องหรือแสดงดนตรีประกอบ	๕๑	๓๕.๕๑
การแสดงบทล้อเลียน	๒๕	๒๐.๑๓
การเล่นพื้น เมืองต่าง ๆ	๔๓	๓๓.๓๓
การทายปริศนาจากท่าทาง	๗๘	๕๔.๘๖
การแสดงละครสั้น ๆ	๗๕	๕๒.๐๘

ประเภทของสื่อการสอนแบบละครที่เหมาะสมกับวิชาต่าง ๆ ดังระบุไว้ในตารางที่ ๑๑ ที่สุดคือการอ่านบทสนทนาคิดเป็นร้อยละ ๖๓.๕๑ รองลงมาได้แก่การแสดงละครเป็น เรื่องร้อยละ ๕๕.๕๕ และการทายปริศนาจากท่าทางร้อยละ ๕๔.๘๖ และการแสดงละครสั้น ๆ ร้อยละ ๕๒.๐๘ ที่อยู่อันดับกึ่งกลางคือการแสดงการเล่นพื้น เมืองต่าง ๆ การขับร้องหรือแสดงดนตรีประกอบร้อยละ ๓๓.๓๓ และ ๓๕.๕๑ โดยลำดับ การแสดงโดยไม่ใช่คำพูดและการแสดง เชิดหรือชักหุ่น จัดเป็น ประเภทที่เหมาะสมน้อยที่สุดเรียงลำดับคือร้อยละ ๑๘.๗๕ และ ๑๗.๓๖ นั่นคือผู้สอนเห็นว่ายังไม่เหมาะสมทีเดียวนัก

ตารางที่ ๑๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์และคุณค่าของสื่อการสอนแบบละคร

สื่อการสอนแบบละคร	ประโยชน์และคุณค่า				
	มีมากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การแสดงละคร เป็น เรื่อง	๑๓.๘๘	๔๕.๑๓	๓๐.๕๕	๐.๖๘	๐
การแสดงละครแบบตัวแทน	๑.๓๘	๒๒.๒๒	๓๘.๑๘	๒๐.๘๓	๒.๓๖
การแสดงละครโดยไม่ใช่คำพูด	๐.๖๘	๙.๗๒	๔๓.๐๕	๒๗.๗๗	๒.๐๘
การแสดงโดยไม่มี การเตรียมตัวล่วงหน้า	๓.๔๗	๑๕.๒๗	๓๕.๗๒	๒๗.๗๗	๕.๕๕
การแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น	๕.๕๕	๓๑.๖๓	๔๐.๒๗	๑๖.๓๘	๒.๐๘
การแสดงทำนองประกอบเรื่องราว	๑.๓๘	๑๑.๘๐	๔๕.๔๕	๒๒.๒๒	๕.๕๕
การแสดง เชิดหรือชักหุ่น	๒.๓๖	๒๒.๒๒	๓๘.๑๘	๑๒.๕	๕.๑๖
การอ่านบทสนทนา	๑๓.๑๘	๔๕.๘๓	๒๖.๓๘	๒.๓๖	๐
การขับร้องและแสดงดนตรีต่าง ๆ	๙.๗๒	๓๖.๘๐	๓๕.๗๒	๓.๕๗	๐
การแสดงบทล้อเลียน	๓.๔๗	๑๓.๘๘	๓๖.๘๐	๑๗.๓๖	๑๐.๕๑
การละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ	๖.๘	๕๒.๓๖	๒๕.๖๘	๖.๘๕	๐
การทนายปริศนาจากท่าทาง	๑๓.๑๘	๔๑.๖๖	๒๗.๐๘	๕.๑๖	๐.๖๘
การแสดงละครสั้น	๑๕.๒๗	๔๕.๘๓	๒๓.๖๑	๒.๐๘	๐

ผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่สื่อการสอนประเภทการแสดงแบบละครเป็น เรื่อง (Plays) มีประโยชน์มากที่สุดร้อยละ ๑๓.๘๘ และผู้สอน ร้อยละ ๔๕.๑๓ เห็นว่าการแสดงแบบละครเป็น เรื่องมีประโยชน์มาก ส่วนสื่อการสอนแบบละครประเภทการอ่านบทสนทนามีผู้ลงความเห็นว่ามีประโยชน์เป็นรอง โดยเห็นว่ามีประโยชน์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๘ และมีประโยชน์มากร้อยละ ๔๕.๘๓ และมีผู้สอนร้อยละ ๔๕.๘๓ , ๔๒.๓๖ และ ๔๑.๖๖ เห็นว่าสื่อการสอนแบบละครประเภทการแสดงละคร

สิ้น, การละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ และการท่ายปรีศนาจากท่าทาง มีประโยชน์มาก ผู้สอนร้อยละ ๓๐.๓๘ ลงความเห็นว่าการแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น มีประโยชน์น้อย และผู้สอนร้อยละ ๑๐.๔๑ เห็นว่าการแสดงบทล้อเลียนมีประโยชน์น้อยที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๔ ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนแบบละครในการเรียนการสอน

ความคิดเห็นเพิ่มเติม	เห็นด้วย			ไม่เห็นด้วย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
สื่อการสอนแบบละครมีความจำเป็นในการเรียนการสอน	๓๑.๔๔	๔๐.๒๗	๒๐.๗๗	๐
ควรจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร	๔๐.๒๗	๓๑.๒๕	๐.๖๕	๒.๐๘
ควรจัดเป็นวิชาเลือกเสรีในระดับมัธยมศึกษา	๓๔.๐๒	๔.๘๖		๔.๘๖

ผู้สอนร้อยละ ๔๐.๒๗ มีความเห็นด้วยอย่างมากกับการจัดสื่อการสอนแบบละครเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้สอนร้อยละ ๔๐.๒๗ เห็นด้วยระดับปานกลางว่าสื่อการสอนแบบละครมีความจำเป็นในการเรียนการสอน ส่วนที่เห็นว่าควรจัดเป็นวิชาเลือกเสรีในระดับมัธยมศึกษา มีผู้เห็นด้วยในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๒

สื่อการสอนแบบละครที่จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร

สื่อการสอนแบบละครนิยมจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรกันในปัจจุบันอย่างกว้างขวาง เพราะเห็นว่ามีรูปแบบที่น่าสนใจมากกว่าจะมีจุดประสงค์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนโดยตรง

ในการศึกษาประกอบงานวิจัยครั้งนี้จึงรวบรวมกิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภทสื่อการสอนแบบละคร และแบบที่ใกล้เคียง ตลอดจนผล อุปสรรค และความต้องการของผู้สอนที่มีต่อการใช้สื่อการสอนแบบละครในทางอ้อมนี้ไว้ด้วยว่ามีลักษณะ และวิธีการต่าง ๆ อย่างไรบ้าง

ผลจากการสำรวจพบว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพฯ นิยมจัดในรูปของชุมนุมหรือชมรมวิชาการต่าง ๆ เช่น ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมสังคมศึกษา ชมรมภาษาต่างประเทศ ชมรมอนุรักษ์ ส่วนใหญ่กิจกรรมในรูปของศิลปการละครอยู่ร่วมกับชุมนุมหรือ

ชมรมวิชาการเหล่านี้คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐๕ ส่วนที่จัดเป็นชุมนุมหรือชมรม ทางการละครโดยตรง มีน้อยมากคือร้อยละ ๑๒.๑๕ เช่นชมรมนาฏศิลป์ ชมรมทางละคร กลุ่มสันตนาการ กิจกรรม เนตรนารีและลูกเสือ กลุ่มสีหราชเดโช ชุมนุมดนตรี และการละคร เป็นต้น

ผู้สอนซึ่งอยู่ในกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๔๕.๓๐ ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจกรรมของ ชุมนุมหรือชมรมวิชาการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสีอาร์สอนแบบละคร และร้อยละ ๓๑.๒๕ ไม่ได้มีส่วน เกี่ยวข้องกับงานของชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ เลย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๕ ประเภทของสื่อการสอนที่จัดเป็นกิจกรรม เสริมหลักสูตรในโรงเรียน

ประเภทของสื่อฯ ที่จัดเป็นกิจกรรม เสริมหลักสูตร	ร้อยละ
การแสดงละครเป็น เรื่อง	๕๐
การแสดงละครแบบแห่แห่น	๑๕.๙๗
การแสดงโดยไม่ใช่คำพูด	๑๓.๑๙
การแสดงโดยไม่มี การเตรียมตัวล่วงหน้า	๒๐.๘๓
การแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น	๓๓.๓๓
การแสดงทำนองประพันธ์ เรื่องราว	๑๑.๘๐
การแสดง เชิดหรือชักหุ่น	๑๗.๓๖
การอ่านบทสนทนา	๕๙.๐๒
การขับร้องหรือการแสดงดนตรีประกอบการร้อง รำ ฯลฯ	๓๘.๑๙
การแสดงบทล้อเลียน	๑๓.๑๙
การละเล่นพื้น เมือง	๓๘.๘๘
การทนายปริศนาสุภาษิต	๔๒.๓๖
การแสดงละครสั้น ๆ	๕๖.๙๔

แสดงว่ากิจกรรม เสริมหลักสูตรในโรงเรียนส่วนมากอยู่ในรูปของการช่วนบทสนทนา ร้อยละ ๕๙.๐๒ การแสดงละครสั้นร้อยละ ๕๖.๙๔ และการแสดงละครเป็น เรื่องร้อยละ ๕๐.๐๐ ประเภทของสื่อการสอนแบบละครในรูปของการทนายปริศนาสุภาษิต การละเล่นพื้นเมือง และ วิพิธทัศนา หรือการแสดงดนตรีหรือขับร้องประกอบการร้อง รำ เป็นที่นิยมในอันดับรองมา คิดเป็น ร้อยละ ๔๒.๓๖, ๓๘.๘๘ และ ๓๘.๑๙ โดยลำดับ ประเภทของสื่อการสอนแบบละครที่นิยมจัดกัน น้อยมาก ได้แก่ การแสดงทำนองประกอบเรื่องราว ร้อยละ ๑๑.๘๐ และการแสดงบทล้อเลียน การ แสดงละครโดยไม่ใช่คำพูดร้อยละ ๑๓.๑๙

ตารางที่ ๑๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมกับชุมชนหรือชมรมทางการละคร
ต่อการเรียนการสอน

ลักษณะที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ
เชื้อประโยชน์ต่อการเรียนในชั้นเรียนโดยตรง	๔๐	๒๗.๗๒
มีผลต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนทางอ้อม	๘๘	๖๑.๑๑
ไม่มีผลต่อการเรียนในชั้น แต่มีส่วนในแง่การศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป	๕	๓.๔
ไม่มีผลใด ๆ ต่อการเรียนในชั้นเรียนเลย	๐	๐
ไม่ระบุคำตอบเลย	๑๔	๙.๗๒

แสดงว่างานกิจกรรมของชุมชนหรือชมรมทางการละครในฐานะ เป็นกิจกรรม เสริมหลักสูตร
ผลต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนทางอ้อมร้อยละ ๖๑.๑๑ และร้อยละ ๒๗.๗๒ เชื้อประโยชน์ต่อการ
เรียนในชั้นเรียนโดยตรง และไม่มีผู้ใดระบุว่าไม่มีผลต่อการเรียนในชั้นเรียนเลย

นอกจากนั้นผู้ระบุเพิ่มเติมว่ากิจกรรมการละครมีผลทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะร่วมงานของ
ชุมชน เสริมหลักสูตรมากขึ้น และรู้จักความรับผิดชอบมีความสามัคคี มีความคิดสร้างสรรค์ และ
เกิดความภาคภูมิใจในการแสดงออกของตน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอนแบบละครเป็นกิจกรรม เสริมหลักสูตร

ประโยชน์ที่ได้รับ	จำนวน	ร้อยละ
สนองความต้องการของเด็กวัยรุ่นในการแสดงออก	๔๘	๖๘.๐๕
ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกัน	๔๔	๖๕.๒๗
ส่งเสริมความถนัดและความสนใจพิเศษของผู้เรียน	๗๘	๕๔.๑๖
ก่อให้เกิดความซาบซึ้งและความเข้าใจในเรื่องศิลปวัฒนธรรมของชาติ	๗๒	๕๐
ฝึกความเป็นผู้นำกลุ่ม	๖๖	๕๕.๘๓
ไม่ได้ระบุ	๑๐	๖.๙๔

พบว่ากิจกรรม เสริมหลักสูตรในรูปของสื่อการสอนแบบละครมีประโยชน์ในด้านสนองความต้องการของเด็กวัยรุ่นในการแสดงออกมากที่สุดร้อยละ ๖๘.๐๕ และส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกัน ร้อยละ ๖๕.๒๗ ประเด็นที่มีผู้สอนลงความเห็นน้อยที่สุดคือ การฝึกความเป็นผู้นำกลุ่ม ซึ่งมีถึงร้อยละ ๕๕.๘๓ แต่ได้ระบุเพิ่มเติมว่า ทำให้รู้จักความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้อีกด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๘ ข้อเสียของการใช้สื่อการสอนแบบละครเป็นกิจกรรม เสริมหลักสูตร

ข้อเสีย	จำนวน	ร้อยละ
เป็นการสิ้นเปลืองเวลา และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ	๘๔	๕๘.๓๓
ส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนมากเกินไป	๗	๔.๘๖
ดึงความสนใจของผู้เรียนจากห้องเรียนไปหมดสิ้น	๒๓	๑๕.๔๗
ไม่ระบุข้อเสียเลย	๒๓	๑๕.๔๗

พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๘.๓๓ มีความเห็นว่าสื่อการสอนแบบละคร ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีข้อเสียในเรื่องการสิ้นเปลืองเวลา และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มากที่สุด ผู้สอนร้อยละ ๑๕.๔๗ เห็นว่าดึงความสนใจของผู้เรียนจากความสนใจในชั้นเรียนไปหมดสิ้น ผู้สอนเพียงร้อยละ ๔.๘๖ เป็นที่ส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนมากเกินไป นอกนั้นยังได้มีผู้ระบุยืนยันว่าไม่มีข้อเสียใด ๆ เลยบ้าง, และมีผู้สอนระบุว่าผู้เรียนบางคนก็ไม่สนใจการแสดงละครเลยก็มี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๔ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดสื่อการสอนแบบละครเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
งานของชุมนุมหรือชมรมมีมากเกินไป	๑๗	๑๑.๘๐
ขาดการสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเงินทุน , อุปกรณ์ฯ	๖๕	๔๕.๑๓
ผู้บริหารและผู้ปกครองไม่สนับสนุน	๑๐	๖.๘๔
สถานที่ไม่อำนวยในการจัดกิจกรรมเท่าที่ควร เช่น ไม่มีที่ซ้อม	๖๒	๔๓.๐๕
ไม่ระบุปัญหาและอุปสรรค เลย	๑๘	๑๒.๔

ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๕.๑๓ ระบุว่าปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนแบบละคร คือขาดการสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น เงินทุน, อุปกรณ์ และระบุว่าร้อยละ ๔๓.๐๕ สถานที่ไม่อำนวยในการจัดดำเนินการแสดงต่าง ๆ เช่น ขาดที่ฝึกซ้อม เป็นต้น และผู้สอนเพียงร้อยละ ๖.๘๔ เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคอยู่ที่ผู้บริหารและผู้ปกครองไม่สนับสนุน และได้ระบุเพิ่มเติมว่าเวลาไม่เพียงพอในการจัดเตรียมการแสดง เพราะ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรต้องใช้เวลานอกห้องเรียน ซึ่งเป็นช่วงที่ต้องการให้ผู้เรียนได้พักผ่อนและศึกษาค้นคว้าวิชาการด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย

ตารางที่ ๒๐ การใช้ประโยชน์จากหน่วยงานนอกโรงเรียนในด้านสื่อการสอนแบบละคร

การใช้ประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ
มี	๘๒	๕๖.๙๔
ไม่มี	๕๗	๓๖.๖๓

ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๖.๙๔ ระบุว่าได้ประโยชน์จากการจัดการแสดงต่าง ๆ ของหน่วยราชการ หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในลักษณะของสื่อการสอนแบบละครประกอบการเรียนการสอน นอกเหนือจากนั้นระบุว่าไม่ได้ประโยชน์จากการแสดงของหน่วยงานต่าง ๆ ในการเรียนการสอนของตน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อการแสดงและสถานที่ที่จัดการแสดงที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนที่มีผู้ระบุมา
ได้แก่

๑. การแสดงละครของกรมศิลปากร ณ โรงละครแห่งชาติ เช่น เรื่อง
พระอภัยมณี สังข์ทอง ขุนช้างขุนแผน รม เกียรติ สามัคคีเภท
๒. การแสดงต่าง ๆ ตามสถาบันนานาชาติ เช่นสมาคมฝรั่งเศส สถาบันวัฒนธรรม-
เยอรมัน หอประชุมเซงูเอ ฯลฯ
๓. รายการวิทยุศึกษาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
๔. การแสดงประกอบนิทรรศการของวิทยาลัยครูต่าง ๆ เช่น วันสุนทรภู่
งานแนะแนวการศึกษาแห่งชาติของวิทยาลัยครูสวนสุนันทา และวิทยาลัยครูจันทระเกษม เป็นต้น
๕. การจัดแสดงละครของโรงเรียนต่าง ๆ ณ โรงละครแห่งชาติ เช่น เรื่อง
อานาภาพแห่งความเสียสละ ของโรงเรียนเบญจมราชาลัย เรื่องสิทธราชเดโช ของโรงเรียน
วัดมกุฏกษัตริยาราม เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้สอนยังได้ระบุนความคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการจัดแสดงของหน่วยงาน
ต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วดังนี้

๑. ผู้เรียนที่ได้ไปชมการแสดงตามสถานที่ต่าง ๆ นอกโรงเรียนมักมีความพอใจ
และได้ประโยชน์ในการเรียนทางอ้อม ส่วนบางคนไม่สนใจนัก เนื่องจากสถานที่แสดงอยู่ไกลจาก
โรงเรียนทำให้การไปมาลำบาก และเนื้อหาของการจัดแสดงห่างไกลจากขอบเขตของหลักสูตรใน
ระดับมัธยมศึกษา
๒. การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ไม่แพร่หลายในระดับโรงเรียน
ทำให้ไม่ทราบว่ามีการแสดงใด ๆ ที่ไหน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของเยาวชนในระดับ
มัธยมศึกษา
๓. เนื้อหาของการจัดการแสดง บางครั้งก็เน้นความบันเทิงมากเกินไป จนผู้มี
มีสาระประโยชน์ต่อการศึกษาสำหรับเยาวชน และบางครั้งก็น่าเบื่อ หรือน่าสนใจสำหรับผู้เรียน
ในระดับมัธยมศึกษา

๔. รายการการแสดงที่น่าชม และยิ่งใหญ่ตระการตา มักจัดไว้สำหรับแขกบ้าน
แขกเมือง ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่มีโอกาสได้เข้าชมน้อย เป็นต้น

ในที่สุดผู้สอนได้ระบุนข้อ เสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดรายการแสดงของหน่วยงานต่าง ๆ
อันเป็นประโยชน์ต่อการ เรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาบ้าง ดังนี้

๑. จัดรายการที่มี เนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการ เรียนการสอนทั้งในส่วนผู้เรียน
และผู้สอน ในด้านวิชาการทั่วไปและสื่อการสอนแบบละคร เนื่องจากแผนการศึกษาของชาติฉบับ
ใหม่ พุทธศักราช ๒๕๒๑ ได้มีการเปลี่ยนแปลง เนื้อหาและหลักสูตรใหม่หลายประการ

๒. สอดแทรกคุณธรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และปลูกฝังคุณค่าของศิลปะ
วัฒนธรรมของชาติลงใน เนื้อหาของการแสดงต่าง ๆ

๓. จัดการแสดงที่มีประโยชน์และเป็นที่น่าสนใจของเด็กและเยาวชน แล้วเผยแพร่
ทางสื่อมวลชนซึ่งสามารถ เข้าถึงประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนได้มากที่สุด ซึ่งขณะนี้ได้แก่
วิทยุ และโทรทัศน์ เพื่อตัดปัญหาด้านการคมนาคม

๔. ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์รายการแสดงที่จัดขึ้น และเห็นว่า มีประโยชน์แก่
เยาวชน โดยการส่งจดหมาย เชิญชวนไปยังโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาต่าง ๆ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย